

Vahinkolain mukainen selvitys talvesta 2021–2020

- Miksi ei toimita samoin kuin 2019–2020 katovuonna?

V. Katovuonna 2019/2020 tuho oli ilmeinen ja laaja-alainen. Vuonna 2019–2020 tuho koski koko poronhoitoaluetta ja Lapin ELY-keskus luopui vahingon arvioimisesta perustellusta syystä. Vuonna 2021–2022 lumitalvesta johtuvat tuhot koskevat vain osaa alueesta. Lain 6 §:n mukaisesti porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

- Porovahinkolain 6.3 §:n mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä vahinkoa arvioitaessa sekä siitä, milloin arvion vaatimisesta voidaan luopua. Tällaista asetusta ei ole käsittäkseni annettu. Myöskään porovahinkolaissa tai -asetuksessa ei ole mainintaa tällaisesta riistavahinkolain mukaisesta menettelystä tuhojen selvittämiseksi. Mihin tämä nyt valittu selvittelymenettely lomakkeineen perustuu?

V. Laki (987/2011) porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta on annettu 2011, ja lain 6§:ssä mainittuja tarkempia säännöksiä vahinkojen arvioinnista on annettu 2016 valtioneuvoston asetuksella 656/2016. Lain mukaisesti porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi luopua arvion vaatimisesta. Asetuksen 5 §:n mukaisesti jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole luopunut vahingon arvioimisesta, kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on, kuultuaan Paliskuntain yhdistystä, viipymättä toimitettava Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle arvio tuhon kohteeksi joutuneista kuolleista ja sairastuneista poroista, tehdyistä toimenpiteistä, vahinkoa kohdanneiden pronomistajien määrästä ja vahinkojen suuruudesta.

- Milloin ilmoitus on tehtävä?

V. Asetuksen 8 §:n mukaisesti vahinkoa kärsineen on toimitettava tieto mahdollisista vahingoista kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ilmenee syytä epäillä vahingon tapahtuneen.

- Saako kunta pakastaa jalat ja lähettää niitä sitten kerralla?

V. Mikäli kunnasta löytyy pakastin ja mahdollisuus säilyttää näytteitä, niin jalat saa pakastaa ja lähettää kerralla Ruokaviraston Oulun toimipisteeseen.

- Jotta näytteitä saataisiin riittävästi, niin eikö helpointa olisi, että nälkiintyneen poron löytäjä/paliskunta ottaa ja yksilöi näytteet. Toimittaa sitten näytteet 2 x 30 kg ms-viranomaiselle tai ms-viranomainen käy ne jostain hakemassa lähetettäväksi. Näinhän toimittiin päänäytteiden kanssa eläintautiasiaissa.

V. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen ottaa tarvittavat näytteet ja lähettää ne Ruokavirastoon.

- Ilmoittamiseen tarvitaan Excel-pohja, jossa yhdellä rivillä yhden ilmoituksen tiedot, helpottanee kaikkia toimijoita. Voi ilmoittaa useita poroja kerralla ja mahdollista tehdä myös poroisännän kautta kootusti.

V. Excel-pohjainen ilmoituslomake tulee käyttöön. Paliskunnan poroisäntä voi kerätä tietoja ja lähettää ilmoituksen kootusti usean poronomaistajan poroista. Tarkastusten ja seurattavuuden vuoksi koottujen ilmoitusten ohella tulee pyydettyä esittää myös kunkin vahinkotapauksen omat vahinkoilmoitukset.

- **Joissakin paliskunnissa kunta käyttää petovahinkotarkastuksiin koulutettuja tarkastajia. Kunnan laajuuden ja paliskuntien määrän takia toimintamalli tulisi sallia tuholain mukaisissa tarkastuksissa.**

V. Kunta voi käyttää tarkastuksissa koulutuksen saaneita petovahinkotarkastajia.

- **Tarkastetaanko ylilukupaliskuntien vahinkoja?**

V. Kaikkien paliskuntien vahinkoja tarkastetaan.

- **Ensimmäiset tuhoutuneiden porojen ilmoitukset tulivat jo marraskuussa 2021. Nyt on jo huhtikuu. Kokonaisvahinkojen arviota ei voida tehdä pelkästään nyt tehtävien ilmoitusten perusteella. Miten nämä marraskuun – maaliskuun lopun välisen ajan vahingot otetaan huomioon arviota laadittaessa?**

V. Nyt tarkastetaan niitä luonnonolosuhteiden takia kuolleita poroja, joista tulee ilmoitus ja joita on mahdollisuus vielä tarkastaa ja ottaa näytteitä. Tarkastukset ovat osa vahingon laajuuden ja merkittävyyden selvittämistä.

Paliskunnilta pyydetään myöhemmin poroluettelot sekä listaukset petojen-, liikenteen ja vahinkotalven takia kuolleista poroista. Tiedot tarkentavat tuhoutuneiden porojen määrätietoja. Paliskuntia pyydetään toimittamaan myös ruokintaa koskevat tiedot.